

Matrixbrug – en ny samarbejdsform for landmænd

Niels Nørskov,
Markedschef,
Økologi

Dagens program

- Hvad er Matrixbrug og hvordan fungerer de?
- Lejre Kommune – perspektiver i matrixbrug
- Både økologisk og konventionel vinkel

En VISION

-
- ikke "A DREAM – for a generation"
- ikke "Peace in our time..."
- Bare værktøjet til en ny bæredygtig fremtid...
- For økologerne: økologi 2.0

De 2 Lag

- Helikopter:
- En ny samfundsmodel, der kan genrejse landdistrikterne og skabe en klimaansvarlig fødevareproduktion
- By og land knyttes sammen, og strukturudviklingen på landet kan standses og vendes. Nye ejerformer, CSA.
- Bedriftsniveau
- Landmændene skaber nye muligheder og innovative tiltag.
- Matrix'ene er umådeligt komplicerede og kræver stor viden og indsigt. (regler, kontrol, jura, økonomi, finansiering, ejerskab, produktions optimering af diverse systemer.....)

Hvad er Matrixbrug?

- Matrix = latin for Matrice
- - form, der frembringer noget eller tabelopsætning ex regneark.
- Her tænkt som et "tabel-net" som kan lægges over landbrugslandskabet, og som inkluderer alle elementer i landdistriktet i et tæt samarbejde.
- Overført: at landbrugsproduktionen skal indtænkes i et tæt samspil med natur, miljø, forarbejdning, bosætning, administrative strukturer, energi, nye ejerformer....
- Matrix'en skal være rammen for en bæredygtig fødevareproduktion og landdistriktsudvikling baseret på samarbejde.
- Matrix'en er morgendagens landbrug for små og mellemstore landbrug med merværdi og enkelte bulk former, samt de store som satser på multifunktionalitet.

Hvorfor Matrixbrug?

- Den ny lav-kulstof økonomi kræver mindre humant ressourceforbrug og ”opfedning” af vore landskaber.
- Generelt:
- Strukturudviklingen af landbruget giver markant færre og meget store industrialiserede landbrug med få ansatte
- Affolkningen og forarmningen af landdistrikterne er en stigende udfordring.
- Forbrugerne efterspørger mad med værdier

Den økologiske udfordring

- Økologien er i dag i høj grad baseret på den traditionelle konventionelle tilgange og kultur
- Hvad skal der til for at lave en "rigtig bæredygtig" økologisk model, der tør bryde med 150 års ensidig tænkning på økonomisk optimering??
- Brundtland: Social – Økonomisk – Økologisk/Biologisk

Hvad indeholder Matrixbrug?

- Store producentsamarbejder (1000 – 4000 ha)
- Primær prod., både planter, grønt og husdyr.
- Bæredygtig energi produktion, biogas, vindmøller, solpaneler m.m.
- Forarbejdning (mikroprocessering)
- Lokal afsætning af fødevarer, privat og offentlig
- Natur og miljø beskyttelse, klima
- Maskinfællesskaber
- Nyudvikling af landsbyen, IT, fjernarbejdspladser
- Kommunalt ejerskab, og inddragelse i forvaltningen
- Nye ejerformer
- Mere ????

Hvordan fungerer de ?

- Afsæt i gruppen af landmænd, der skal beslutte sig for:
- Formelt eller uformelt samarbejde
- Forening, selskab,..en ny andelsbevægelse
- Umiddelbare udfordringer
- Vore visioner
- Kortlægge relationer og partnerskaber
- Lave en forretningsplan, og dermed blive enige om matrix'ens produkter
- Hvert matrixbrug er forskelligt og defineres af dets deltagere og ejere.

Udfordringerne p.t.

- Uudforsket land, mange ubekendte
- Mangler procesværktøj, som kan støtte i den svære opstart
- Finans og gældkrise, kan besværliggøre finansieringen af større tiltag eller mere markante omlægninger af produktionen
- Landmændene og deres konsulenter skal "afkodes"
- Formidling til de omgivende samfund om de ekstra værdier og prissætning af disse (herunder offentlig belønning)
- TID..forandringsprocesser kræver tid, men også ildsjæle og mange af dem. Naturlig modning og udvikling af selve processen. Langsigtet investering

80/20 REGLER I PRAKSIS:

- 5-10 GÅRDE FORSYNER 2000 VOKSNE PLUS OPDRÆT
500 HA MED 0,5 DYREENHED PR. HEKTAR:
- 100 GRØNT/100 FRUGT/BÆR/200 KORN/ 100 GRÆS
- 100 MALKEKØER PLUS OPDRÆT = 0,25 DE
- SÆSONPROD. AF 500 SVIN
- SÆSONPROD. AF 10.000 SLAGTEKYLLINGER
- SÆSONPRODUKTION AF 2000 GÆS OG ÆENDER
- 1000 ÆGLÆGGENDE HØNS
- MAKSIMAL FORARBEJDNING PÅ GÅRDENE

O G R E S U L T A T E T E R :

- 500 KG GRØNT
- 250 KG FRUGT
- 250 KG KORN
- 100 L I T E R Ø L / S N A P S / M O S T / V I N
- 400 L MÆLK / O S T / S M Ø R
- 15 KG OKSEKØD
- 15 KG S V I N E K Ø D
- 10 KG KYLL I N G
- 4 KG GÆS / Æ N D E R
- 9 KG Æ G

..... P R V O K S E N N Æ S E ...